

Zemkopības ministrija

Kopējās lauksaimniecības politikas nākotne:

**Tematiskā darba grupa:
Bioloģiskā lauksaimniecība un integrētā
augu audzēšana
1.sanāksme**

19.03.2019.

Zemkopības ministrija

...ne tikai Integrētā vai videi draudzīgā, bet arī
Bioloģiskā lauksaimniecība →

«Tas ir stāsts par ražošanu!!»

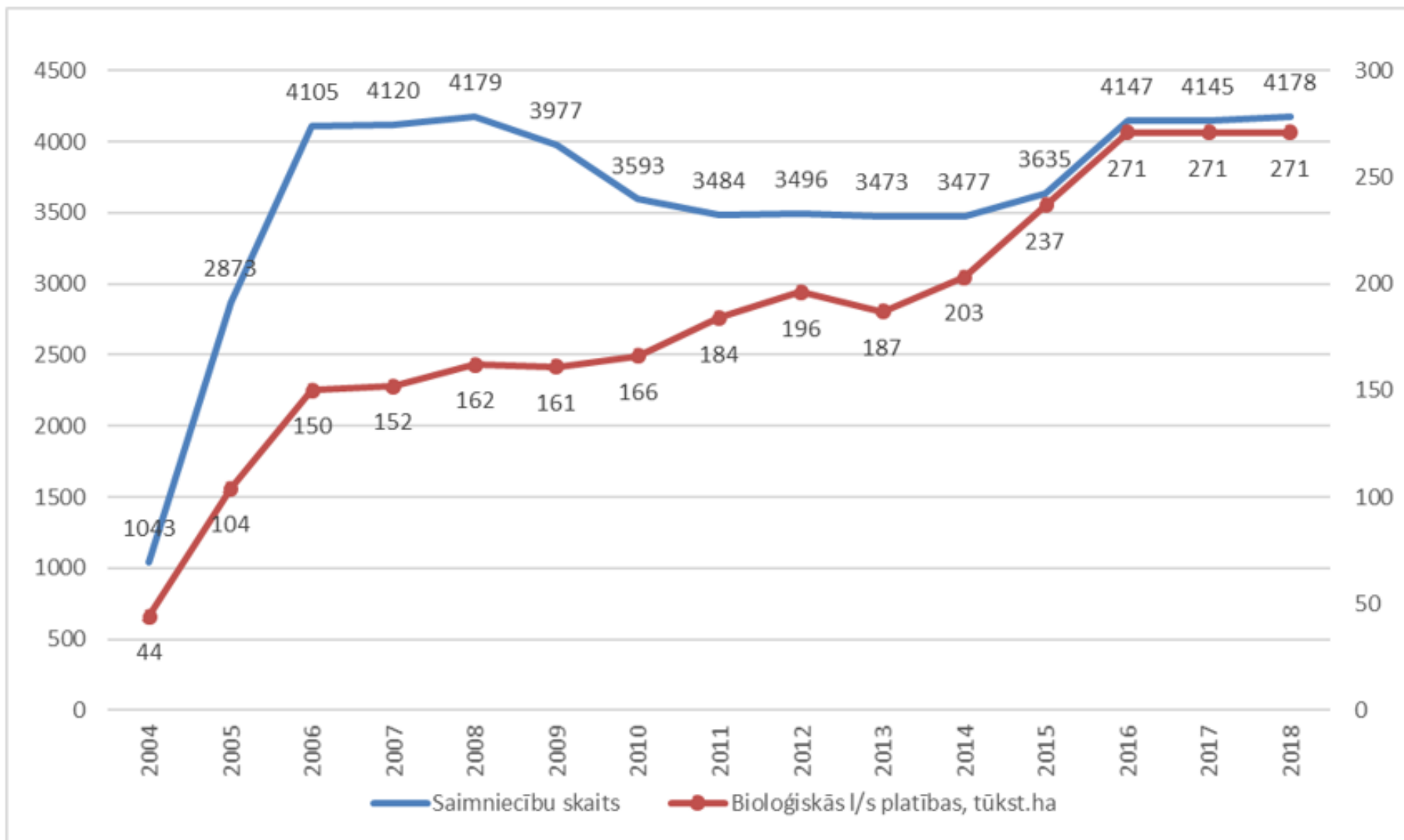
BL atbalsta mērķis: nodrošināt konkurētspējīgas bioloģiskās saimniecības attīstību.

- jāražo inovatīvi produkti;
- jāatrod produkts, kas ir interesants eksportam;
- jāattīsta mazo saimniecību kooperācija, nodrošinot pietiekamu apjomu pārstrādei.

Zemkopības ministrija

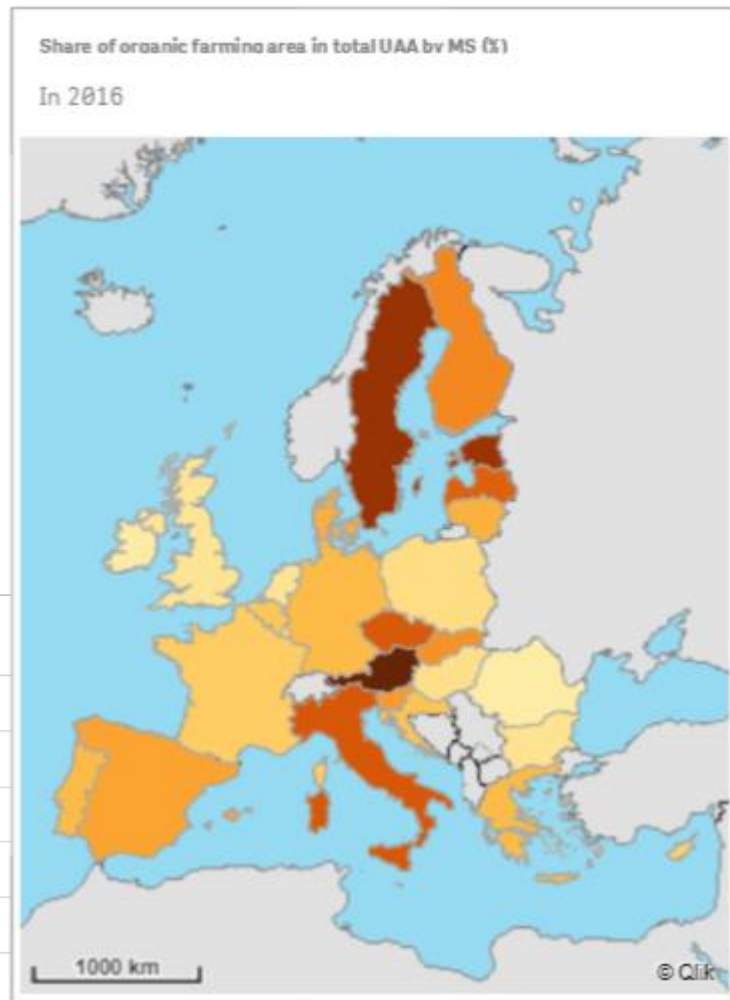
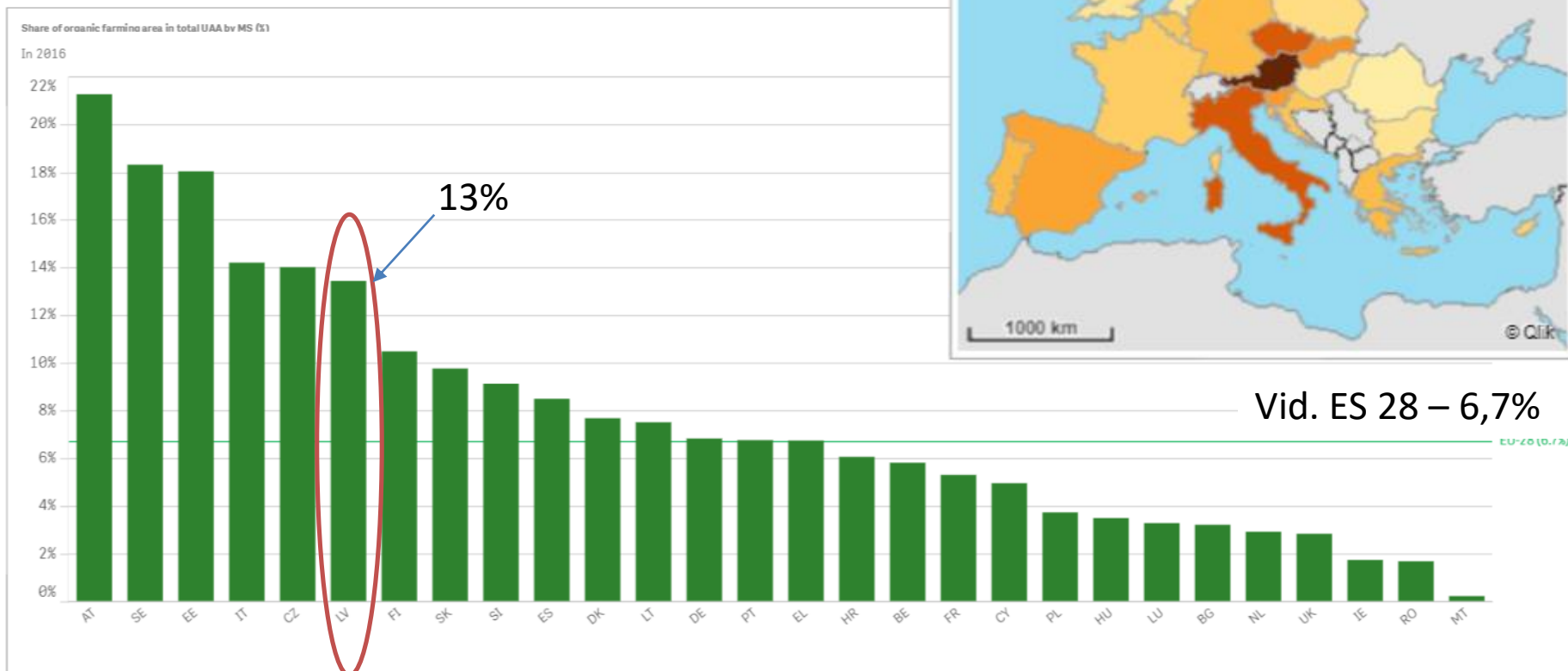
Sertificētās bioloģiskās lauksaimniecības platības un saimniecību skaits, 2004-2018

Zemkopības ministrija

Bioloģiskās lauksaimniecības platības ES, 2016

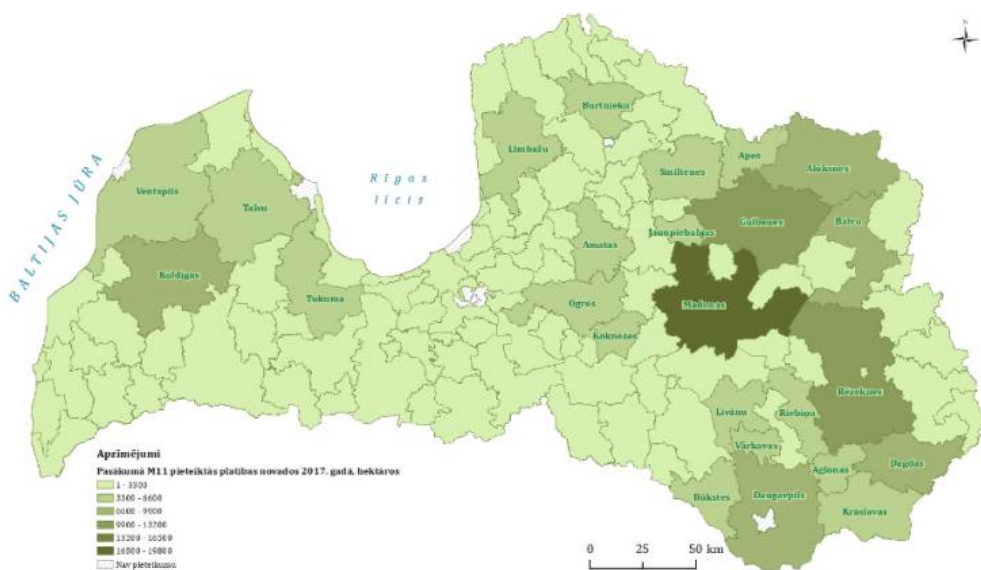

Zemkopības ministrija

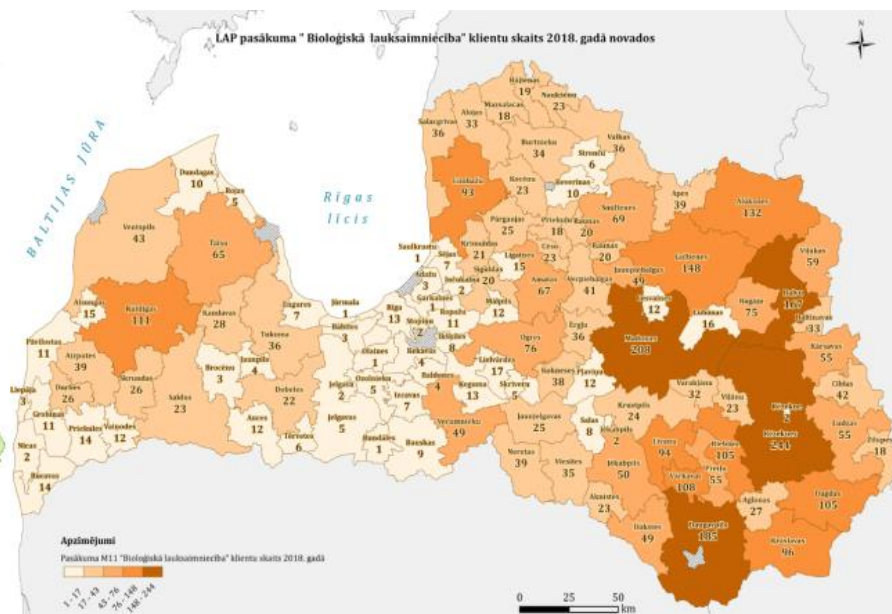
Atbalsta platība – Latgale, Vidzeme

BLA pieteiktās platības sadalījums

2018.g.sezona (provizoriski)

BLA pieteikumi (saimniecību skaits)

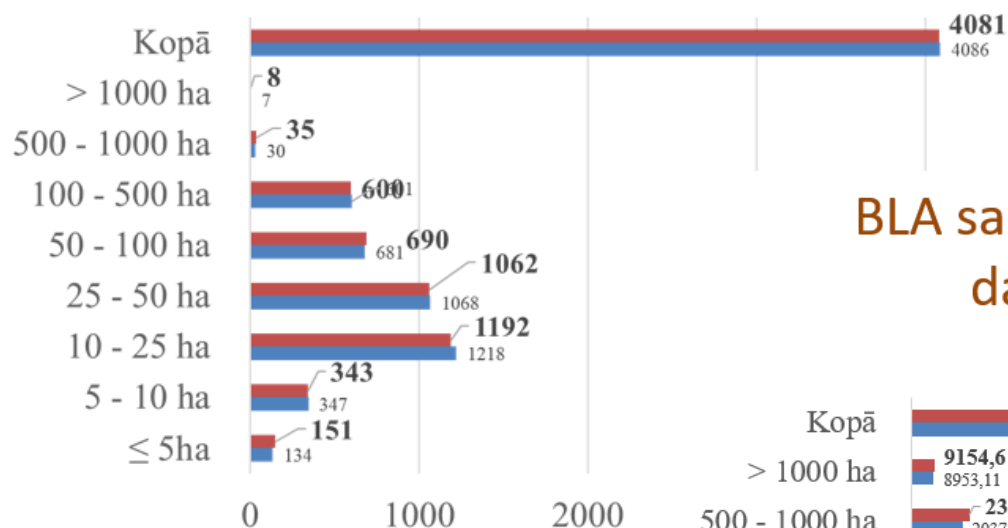
2018.g.sezona (provizoriski)

Atbalsta platība – mazās un vidējās saimniecības

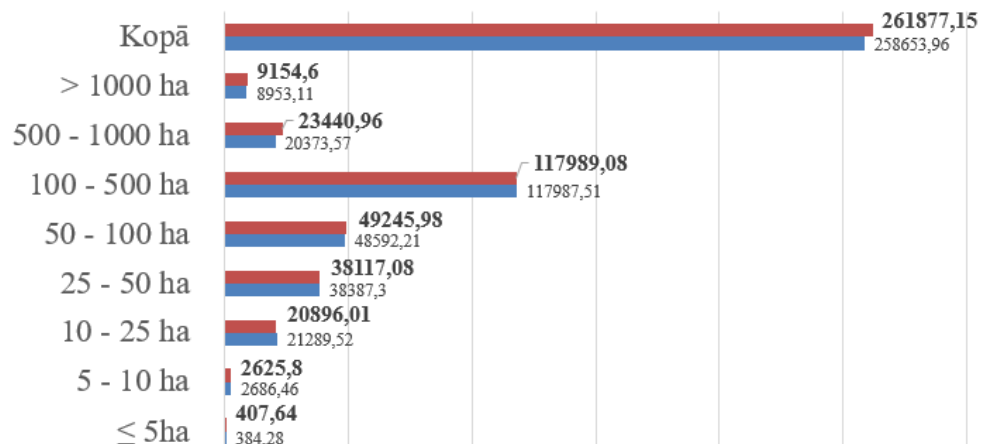

Zemkopības ministrija

BLA saimniecību skaits, dalījumā pa platību grupām

BLA saimniecību aizņemtā platība, dalījumā pa saimniecību lielumiem

2018.g.sezona (provizoriski)

2018.g.sezona (provizoriski)

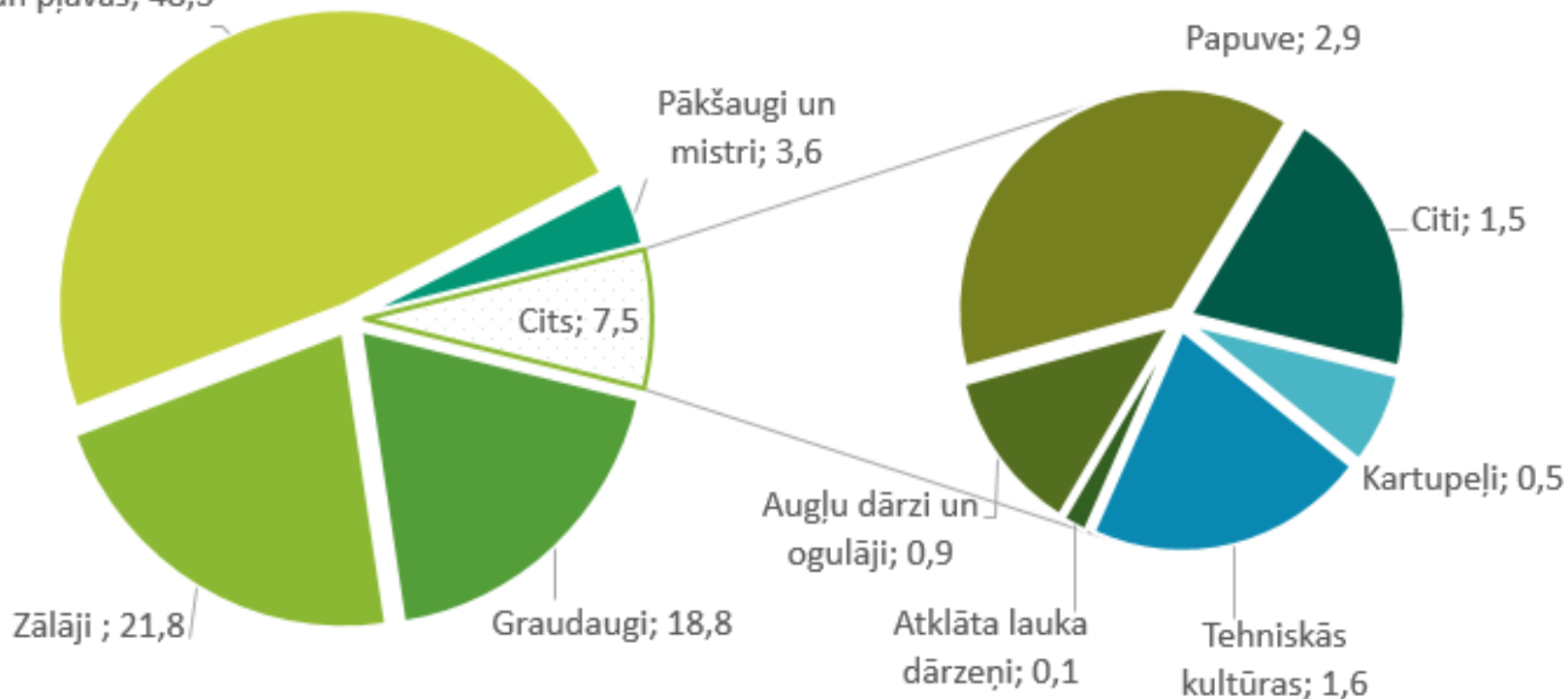

Zemkopības ministrija

Bioloģiski sertificētās platības

Dabīgās ganības
un pļavas; 48,3

KULTŪRU PLATĪBAS %

Zemkopības ministrija

Atbalsta platība – nozīmīgs zālāju īpatsvars

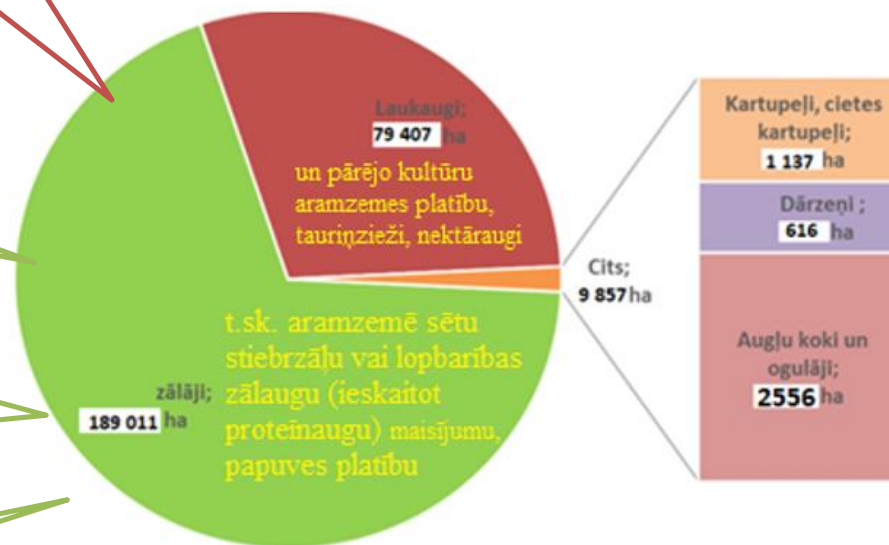
Atbalstam deklarētās platības, provizoriski 2018

Blīvuma nosacījumu izpilda 95%

2018.g.- 19 000 piena govīs vidējais bio piena izslaukums ir 5033kg/gadā

Gaļas lopkopība

Brieži, dambrieži u.c

Piezīme: Vai zālāju «ha» ir proporcionāls saražotajam medus, piena, gaļas, lopbarības u. tml. apjomam? Vai ir pārstrādes iespējas?

Cik no tiem ir ES nozīmes zālāju biotopi?

Cik būtisks ir to devums TM – aramzemes: zālāju proporcionalitātes nodrošināšanai??

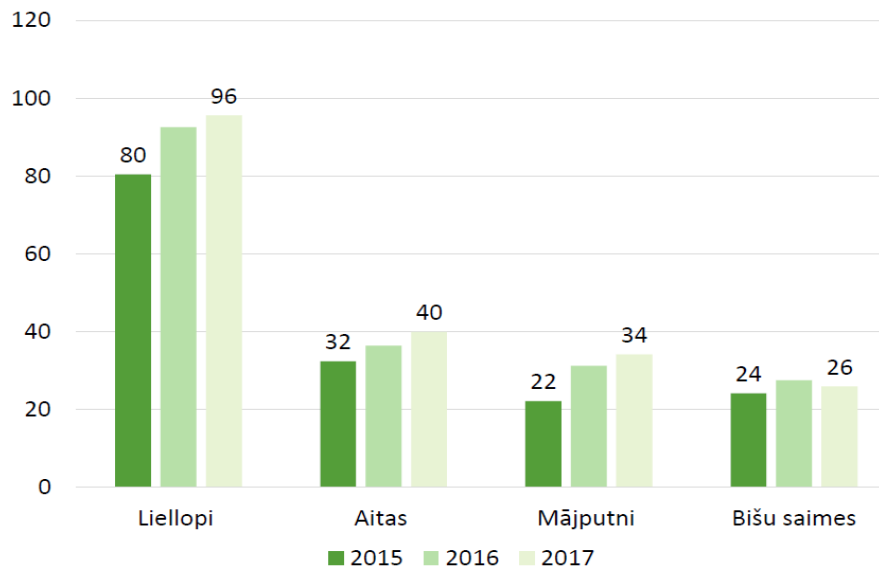

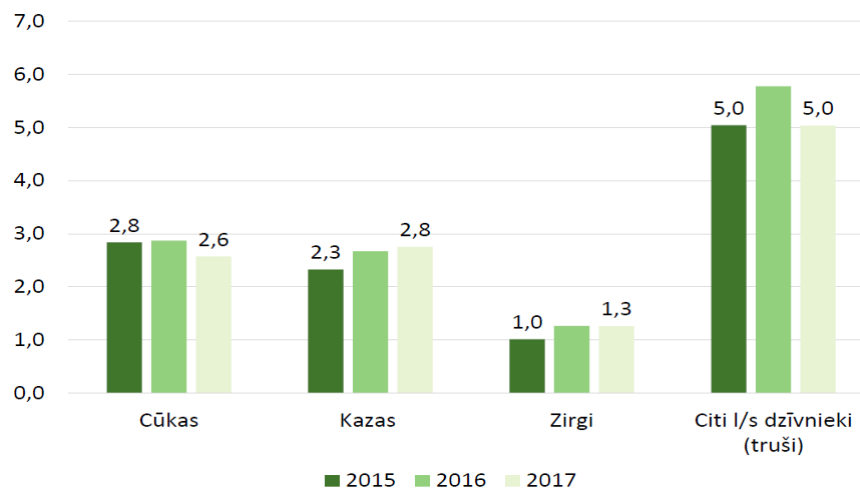
Zemkopības ministrija

Bioloģisko dzīvnieku skaits

LAUKSAIMNIECĪBAS DZĪVNIEKU SKAITS, TŪKST.

LAUKSAIMNIECĪBAS DZĪVNIEKU SKAITS, TŪKST.

Saražotā bioloģiskā produkcija

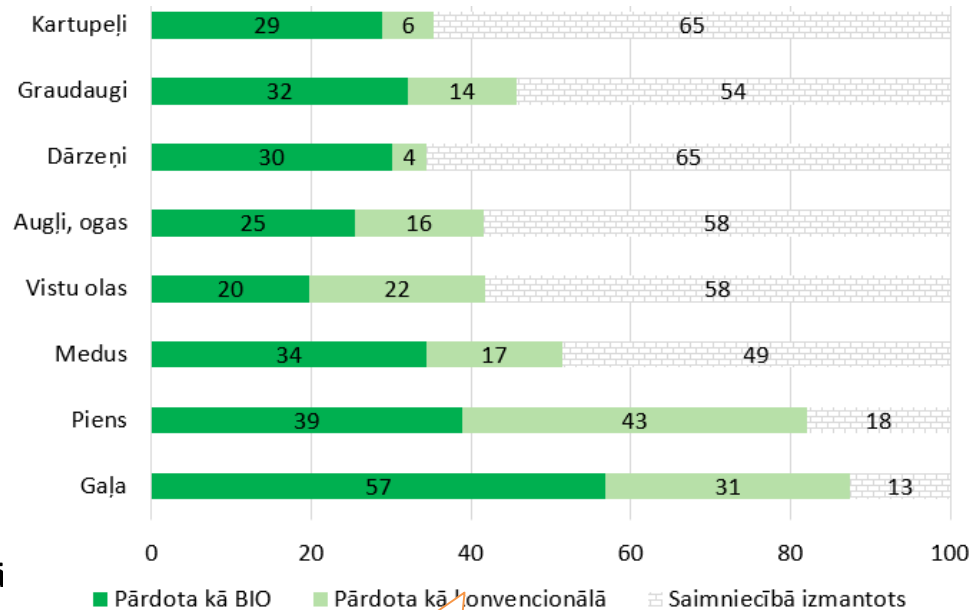
BIOLOĢISKĀS LAUKSAIMNIECĪBAS PRODUKCIJAS APJOMI
TŪKST. T*

	2015.	2016.	2017.
Medus	0,5	0,5	0,4
Vistu olas (tūkst.tūkst.gb.)	1,2	1,5	1,9
Dārzeni	2,2	2,9	2,7
Augļi un ogas	2,0	12,8	2,5
Gaļa	2,7	1,6	1,6
Kartupeļi	19,5	19,6	17,8
Graudaugi	77,8	85,5	80,9
Piens	83,5	98,0	96,5

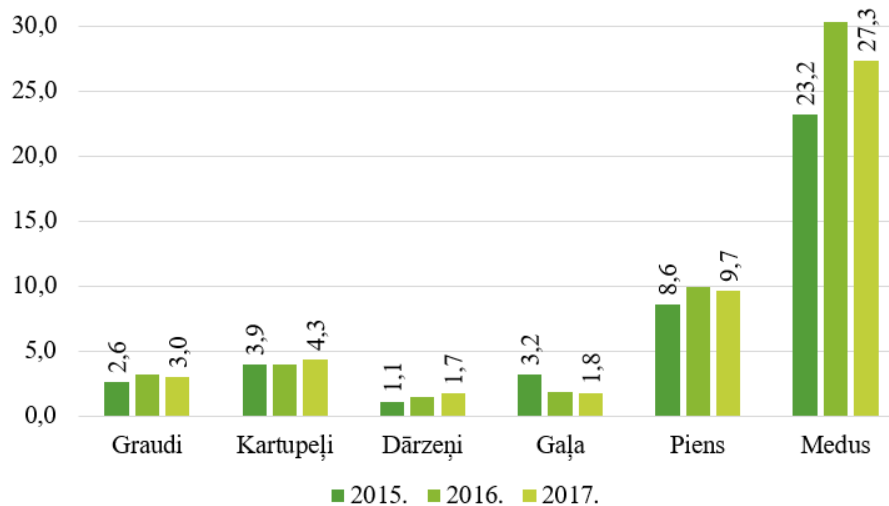
* Saražotās produkcijas apjoms sevī ietver bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles sistēmā saražoto produkciju (pārejas periodu un sertificēto bioloģiskās lauksaimniecības produkciju)

Avots: LDC

Saražotās bioloģiskās produkcijas izlietojums 2017.gadā, %

Bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas apjoms un īpatsvars no kopējās saražotās l/s produkcijas 2017. gadā

Pārdota konvencionālam ražotājam

Saražotā bioloģiskā produkcija

BL PRODUKTU PĀRSTRĀDES UZŅĒMUMI UN SARAŽOTĀS PRODUKCIJAS APJOMS

Bioloģiskais produkts/gads	Uzņēmumu skaits				Produkcijas apjoms, t			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Gaļas un gaļas produktu ražošana	17	16	22	27	490	730	759	1002
Augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrāde	47	60	67	69	354	612	803	852
Augu eļļas un dzīvnieku izcelsmes tauku ražošana	2	2	2	3	5	17	2	3
Piena un piena produktu ražošana	22	24	24	22	2236	3004	3411	3993
Graudu malšanas produktu un cietes ražošana	6	11	12	13	1204	1863	3619	7681
Maizes, mīklas izstrādājumu ražošana	8	13	17	19	43	109	94	81
Citu pārtikas produktu ražošana	51	89	97	112	26	65	43	69
Lopbarības ražošana	2	2	3	4	146	417	641	954
Dzērienu ražošana	9	10	12	12	421	290	414	161

Saražotā bioloģiskā produkcija

Sertificēto savvaļas dzīvnieku vienību skaits – vidēji 124 dienās (15.maijs-15.septembris).
 Nosegto platību aprēķina kopējo vienību skaitu dalot ar 0,3 LLv, kas ir noteiktais daudzums, kas šobrīd BLA jānodrošina uz 1 ha

Nr.	Dzīvnieku nosaukums	Dzīvnieku vienības			Nosegtās platības, ha		
		BLAJ	BLAV	Kopā BLA	BLAJ	BLAV	Kopā BLA
1	Briedis (staltbriedis)	0	5680.03	5680.03	0	18933.43	18933.43
2	Dambriedis	12.10	854.65	866.76	40.33	2848.83	2889.20
3	Ziemeļamerikas brieži (baltastes un melnastes brieži)	0	0	0	0	0	0
4	Stirnas	0	5.99	5.99	0	19.96	19.96
Kopā:		12.10	6 540.67	6 552.78	40.33	21 802.22	21 842.59

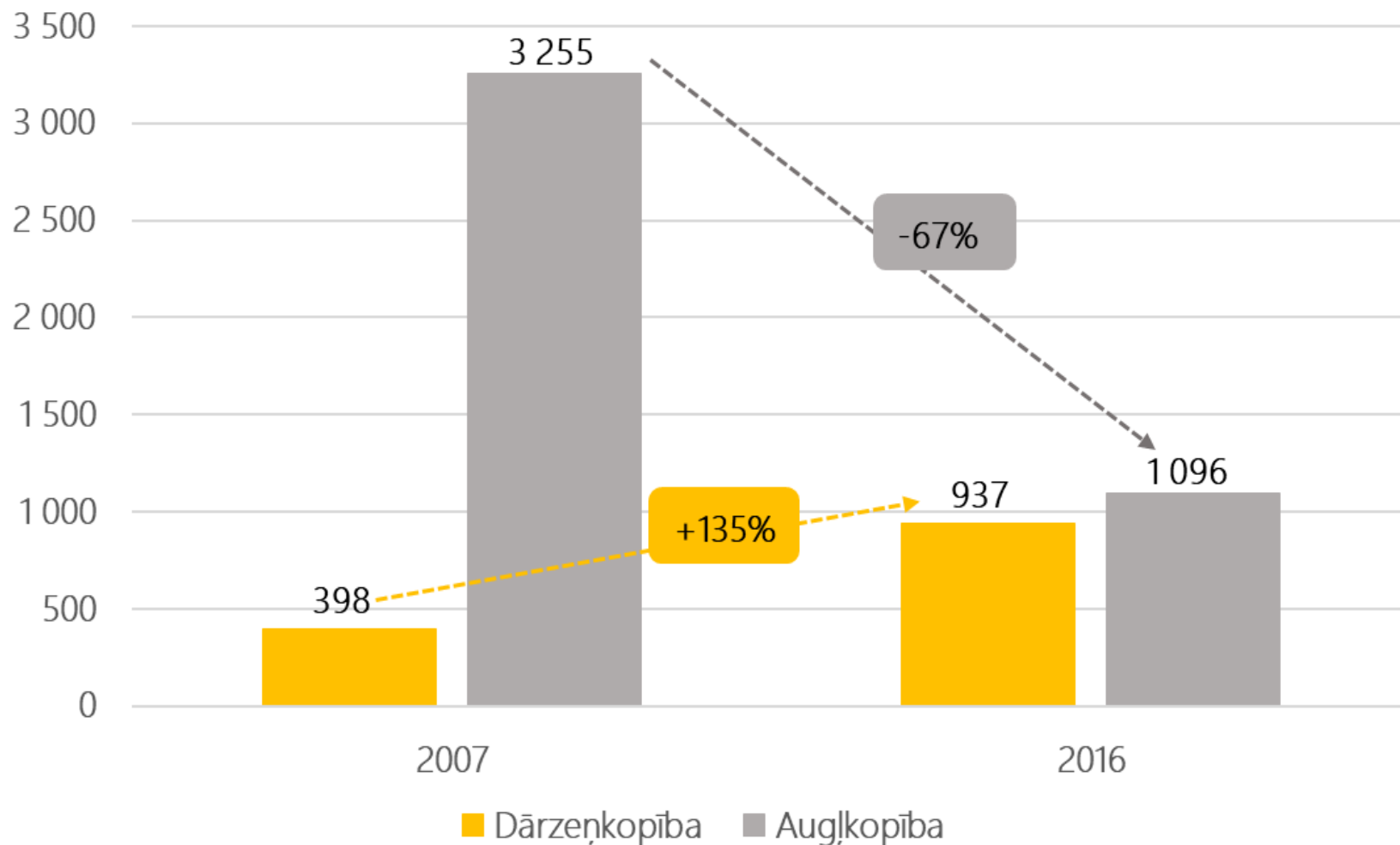
*BIOĻĢISKĀS LAUKSAIMNIECĪBAS PRODUKCIJAS APJOMI
TŪKST. T**

	2015.	2016.	2017.
Gaļa	2,7	1,6	1,6

**Saražotās bioloģiskās produkcijas izlietojums
2017.gadā, %**

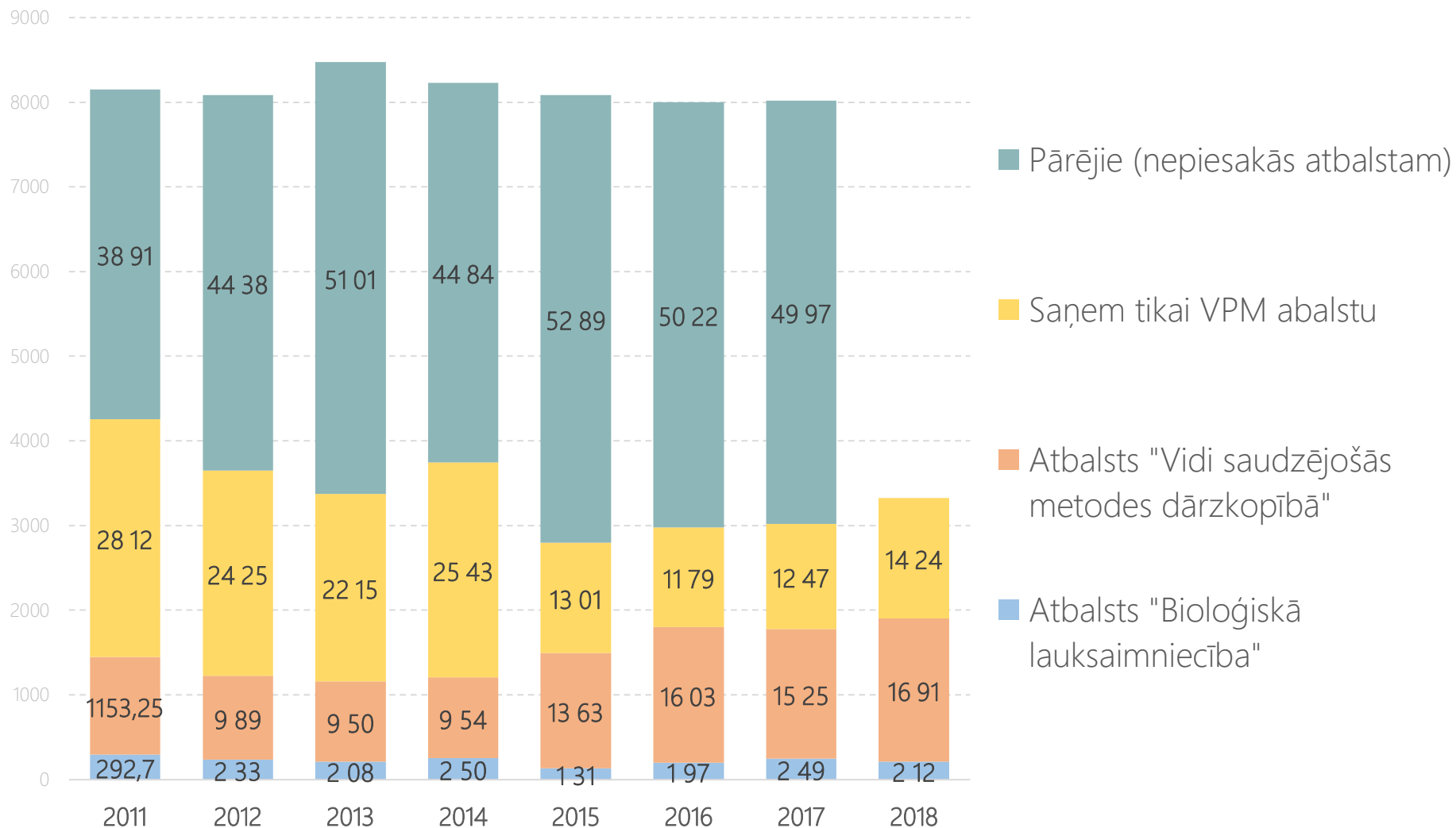

Dārzenkopības un augļkopības nozares saimniecību skaits

Avots: ZM pēc CSP datiem

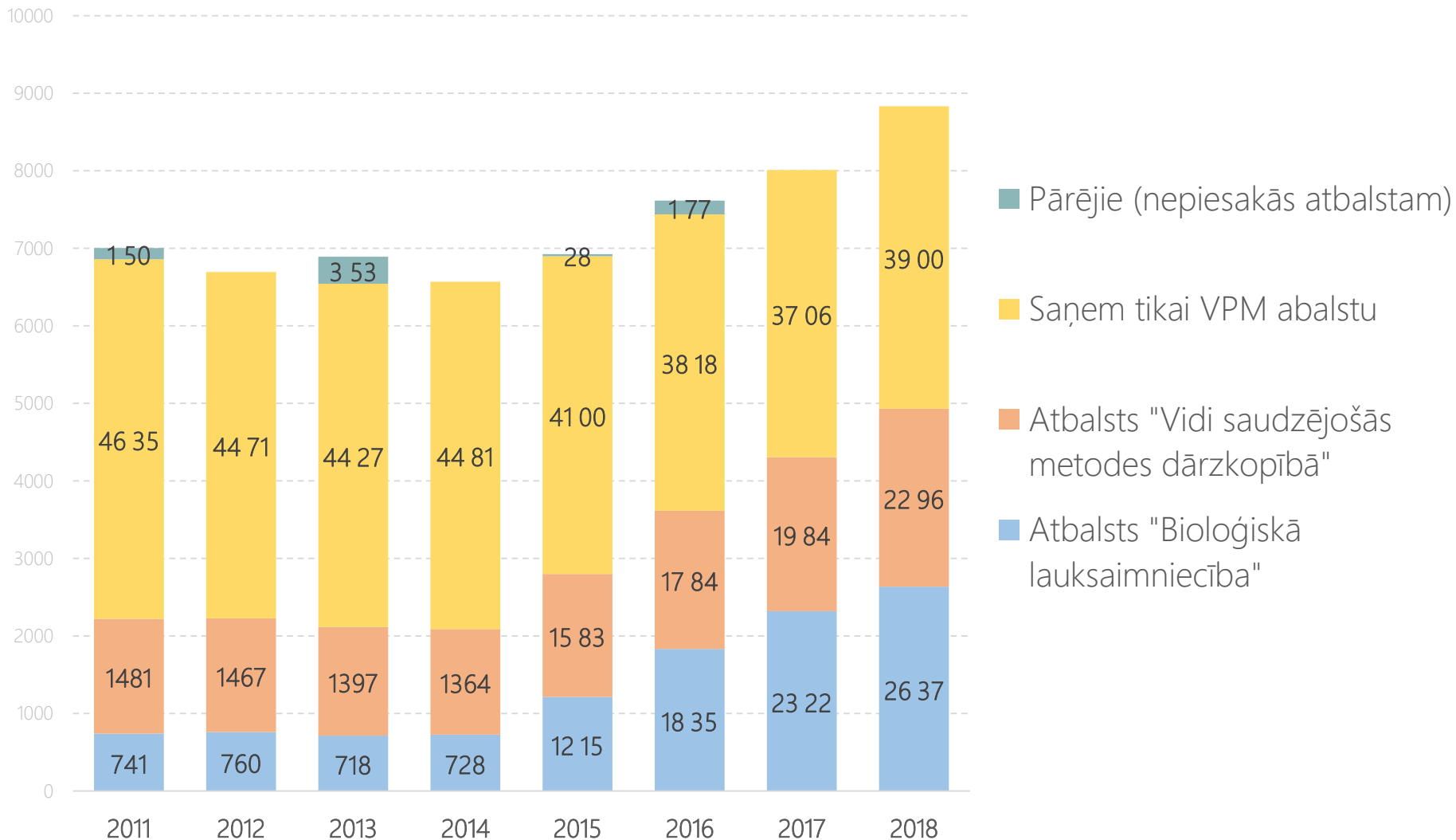
Dārzeņu platības pēc audzēšanas metodes, ha

Kopā	4 258	3 647	3 373	3 747	2 796	2 978	3 002	3 327	VPM + BLA + VSMD
Īpatsvars	52%	45%	40%	46%	35%	37%	38%		No kopējās dārzeņu platības

Avots: Zemkopības ministrija

Augļu un ogu platības pēc audzēšanas metodes, ha

Kopā

VPM + BLA + VSMD

Īpatsvars

No kopējās augļu un ogu platības

Dārzeņu atbalsta atdeve

Gads	Atbalsts* milj. EUR	Izlaide milj. EUR	1 atbalsta EUR rada izlaidi, EUR
2013	0,8	37	48
2014	0,9	59	67
2015	2,1	56	27
2016	2,3	55	24
2017	2,3	46	20

Augļu un ogu atbalsta atdeve

Gads	Atbalsts* milj. EUR	Izlaide milj. EUR	1 atbalsta EUR rada izlaidi, EUR
2013	3,2	7	2
2014	2,7	5	2
2015	1,5	5	4
2016	3,7	10	3
2017	3,5	11	3

* VPM, VSMD, BLA, BSA, RO+RG

Avots: LEK, LAD

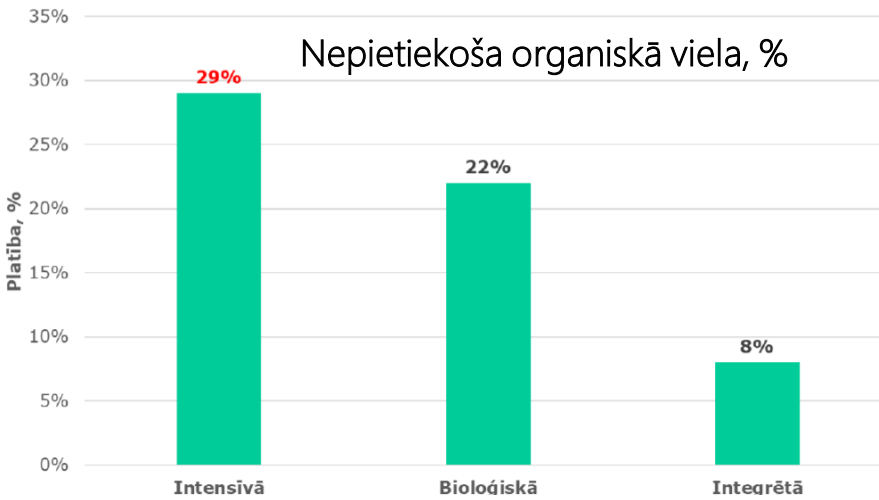
Augsne = neatjaunojams resurss

Bioloģiskās lauksaimniecības pamatā ir veselīga un bagāta augsne, kas pati spēj pretoties kaitēkļiem un slimībām, un ražas palielināšanai tiek rosinātas dzīvības norises augsnē

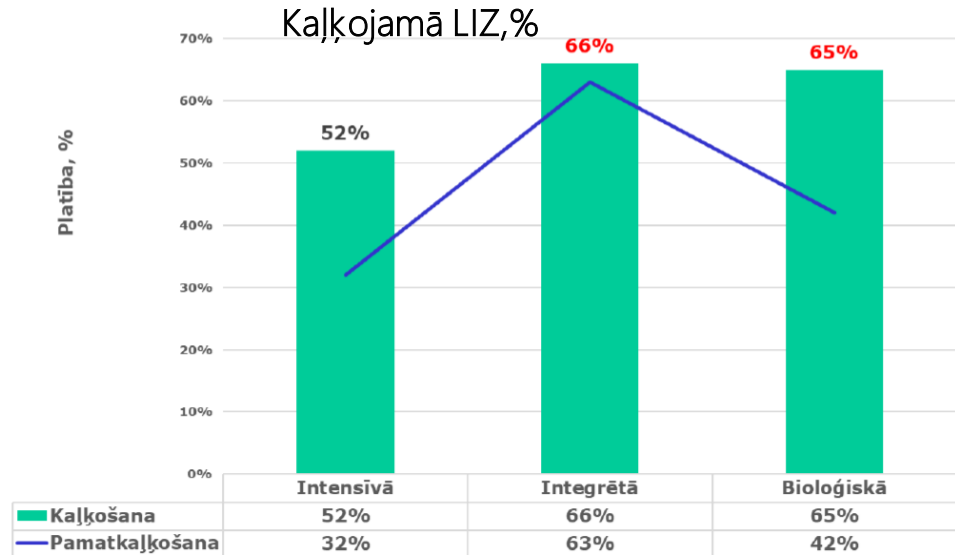

Gudra saimniekošana, kas balstīta praktiskās un vispusīgās zināšanās

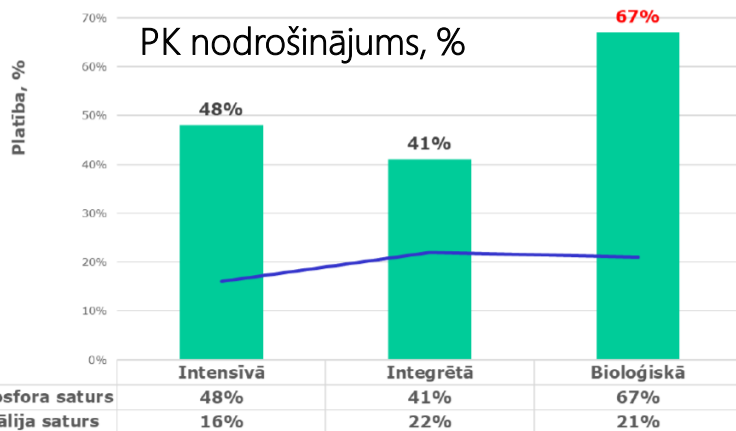
Nepietiekoša organiskā viela, %

Kaļķojamā LIZ, %

PK nodrošinājums, %

Avots: VAAD, Augsnes auglības reprezentatīvais novērtējums 5 000 ha

Zemkopības ministrija

Papildus izmaksas bioloģiskajiem lauksaimniekiem

Augkopības joma:

- Sertificēšanas izmaksas
- Sēklas materiāls
- Mēslošanas līdzekļi [augu vai organiskas vai neorganiskas izcelsmes u.c.]
- Mikroorganismi augsnes ielabošanai un dabiskie augu augšanas veicinātāji
- Dabīgie kaitēkļu un slimību apkarotāji (bio-pesticīdi/fungicīdi)(piemēram, trihogrammas)
- citas....

Lopkopības joma:

- Dzīvnieki ganāmpulkam (t.sk. vaislas materiāls)
- Barība
- Labturības prasības
- citas

Zemkopības ministrija

BL atbalsta sasniedzamie rādītāji 2014-2020

11.4.1.2. M11 - Bioloģiskā lauksaimniecība (29. pants)

Apakšpasākums	Kopējie izdevumi (EUR)	Kopējā platība (ha) pa pasākumiem vai darbības veidiem	Bioloģiskā daudzveidība FA 5D	Ūdens apsaimniekošana FA 4B	Augsnes apsaimniekošana FA 4C
11.1 — maksājums, lai pārietu uz bioloģiskās lauksaimniecības praksi un metodēm	15 200 000,00	20 000,00	X	X	X
11.1 — maksājums, lai saglabātu bioloģiskās lauksaimniecības praksi un metodes	179 079 325,00	185 000,00	X	X	X

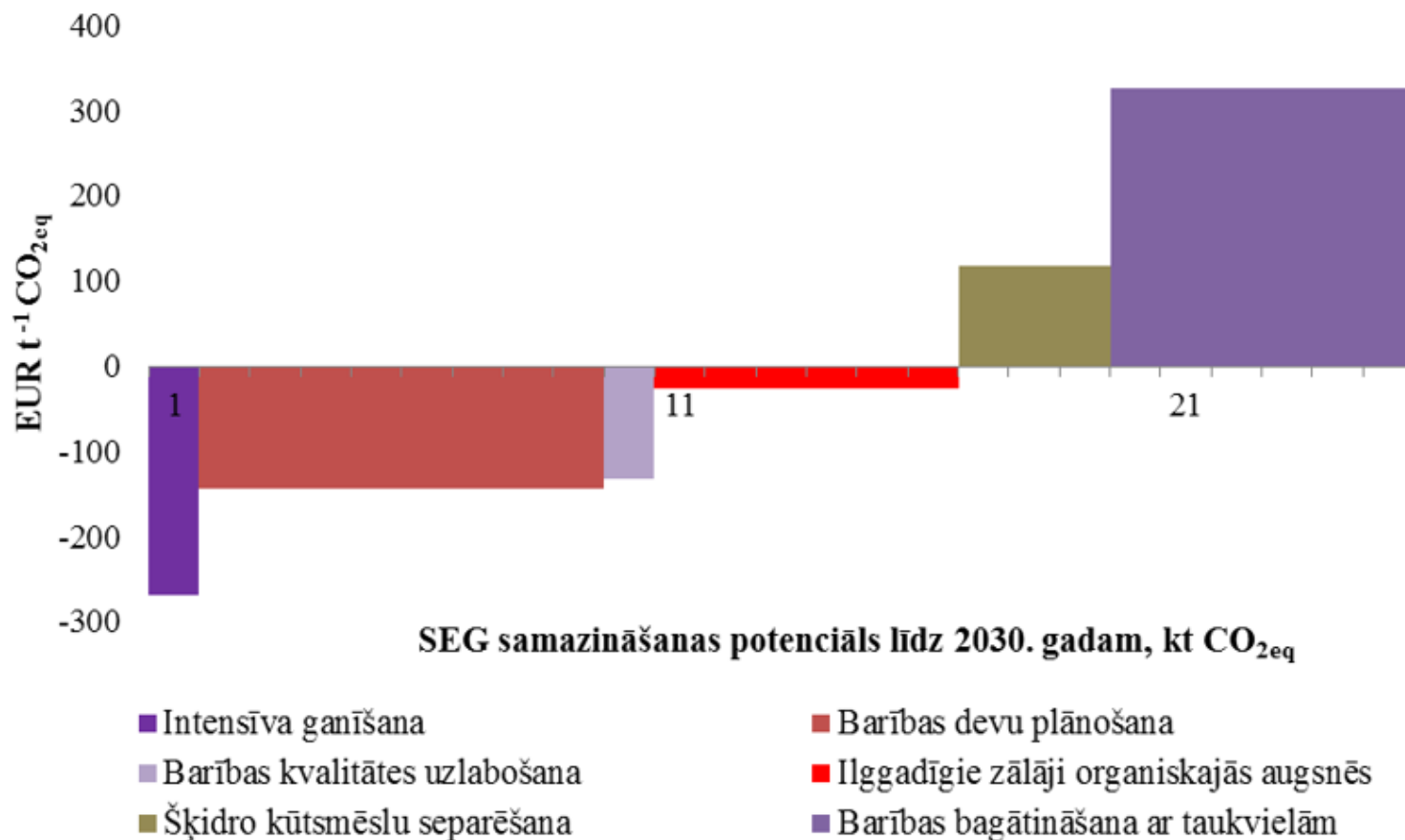
Kāds mērķis jādefinē uz 2027.gadu:

- 1) Palielināt sertificēto platību?*
- 2) Kāpināt apgrozījumu?*
- 3) Cits...*

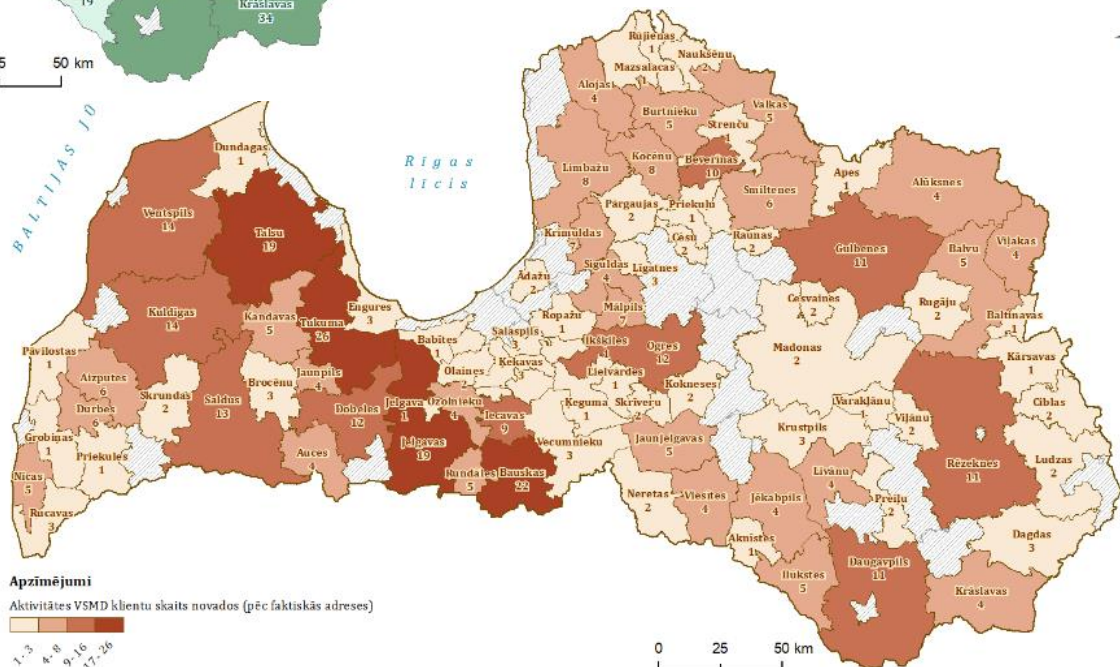
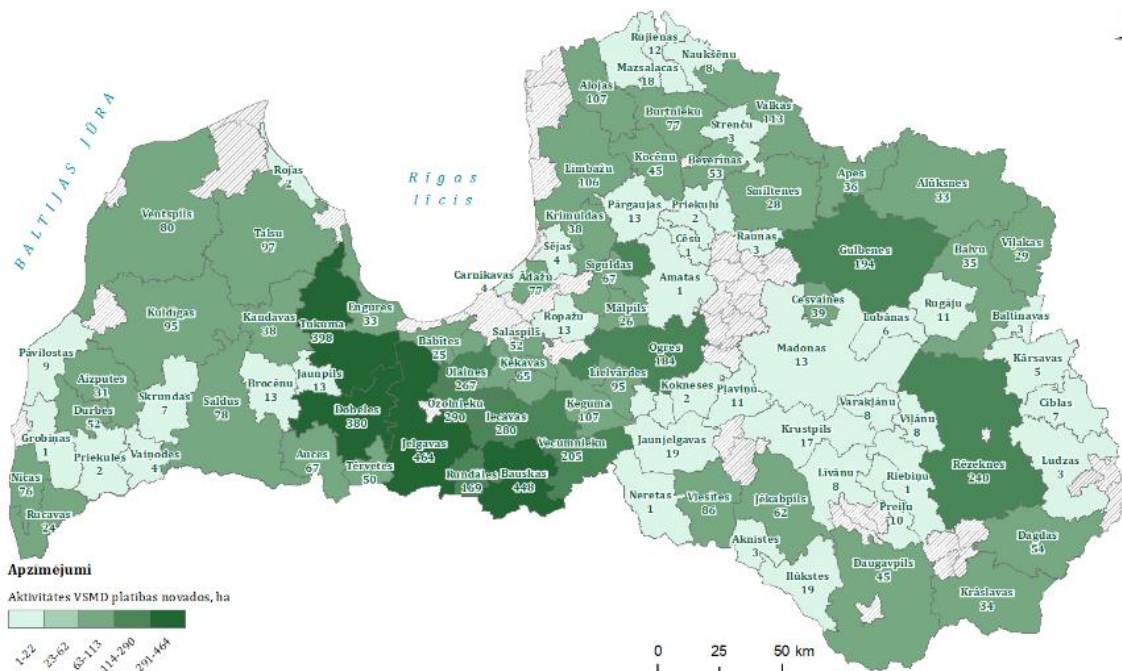
Zemkopības ministrija

SEG emisiju samazināšanas konteksts

92.Attēls. SEG emisiju robežsamazinājuma izmaksu līkne (MACC) 4. klastera saimniecībām (bioloģiskās saimniecības)

Pieteiktās platības atbalstam; VSMD saņēmēji, 2018

Zemkopības ministrija

Integrētā dārzkopības - Augkopības daļa

Kultūraugu grupa, par ko var saņemt VSMD atbalstu ~ 470 Lauksaimnieku	Platības, ha Deklarēts kopā
Par ābeļu, bumbieru, saldo un skābo ķiršu, plūmju, melleņu (krūmmelleņu, zileņu) vai lielogu dzērveņu platību u.tml.	1478
Par aveņu, kazeņu, upeņu, sarkano un balto jāņogu, zemeņu, ērkšķogu, krūmcidoniju, smiltsērķšķu, aroniju, dārza pīlādžu vai vīnogu platību u.tml.	827
Par kartupeļu, ziedkāpostu, kāpostu (izņemot lopbarības kāpostus), gurķu, sīpolu, ķiploku, burkānu, galda biešu vai citu dārzeņu platību	4 219
Kopā: [LAP 2014-2020 MĒRĶIS → 3 000ha]	6 524

Zemkopības ministrija

Integrētās dārzkopības sasniedzamie rādītāji 2014-2020

11.4.1.1. M10 - Agrovide un klimats (28. pants)

Darbības veids vai darbības veida grupa	Agrovīdes un klimata pasākumu tipoloģija	Kopējie izdevumi (EUR)	Kopējā platība (ha) pa pasākumiem vai darbības veidiem	Bioloģiskā daudzveidība FA 5D	Ūdens apsaimniekošana FA 4B	Augsnes apsaimniekošana FA 4C
Vīdi saudzējošu metožu pielietošana dārzkopībā	Labāka pārvaldība, minerālmēsļu un pesticīdu samazināšana (tostarp Integrētā ražošana)	7 114 360,00	3 000,00		X	X

Uz 2019.gadu faktiski saistības uzņemtas par ~6 500ha

Pamatprasības:

- veiktas augsnes analīzes vai agroķīmiskā izpēte, atbilstošs mēslošanas plāns.
- AAL lieto, pamatojoties uz veiktajiem un lauku vēsturē fiksētajiem novērojumiem.
- Savlaicīga kaitēkļu mehāniska vai dabīgo ienaidnieku izmantojošā ierobežošana.
- Ievērota augu maiņa u.tml.

Zemkopības ministrija

VSMD un BLA likmju salīdzinājums (2014-2020)

VSMD

- 74 eur, par dārzeņu t.sk. kartupeļu platībām;
- 229 eur, par ilggadīgo stādījumu platību, no kuriem iegūst ēdamus augļus, ogas;
- 364 eur, par augļu kokiem, t.sk. augstajām mellenēm un dzērvenēm;

BLA likmes

- 40 eur, par sertificētām bišu saimēm;
- 97 eur, par zālāju platībām, lopkopība saimniecībās;
- 117 eur, par laukaugu platībām un tehniskajām kultūrām;
- 397 eur, par kartupeļu platībām;
- 399 eur, par dārzeņu platībām;
- 485 eur, par augļu koku un ogulāju platībām.

Zemkopības ministrija

Piedāvājums sarunai

Bioloģiskās lauksaimniecības/integrētās audzēšanas attīstība:

- Platība (apjoms/racionāla izmantošana)
- Produkcija (ražošana, pārstrāde, popularizēšana, realizācija)
- Ražošanas infrastruktūra

Prioritāri attīstāmās jomas

Zināšanās balstītas prakses stiprināšana

Kooperācija/sadarbība

Vai kāda ir prioritārāka par citām?

1. Augkopības **joma**:

- laukkopības nozare
- dārzenkopības nozare
- augļkopības nozare
- sēņu audzēšanas nozare

2. Savvaļas augu vākšanas **joma**

3. Lopkopības **joma**:

- piena lopkopības nozare
- gaļas lopu audzēšanas nozare
- cūkkopības nozare
- truškopības nozare
- aitikopības, kazkopības nozare
- putnkopības nozare

4. Biškopības **joma**

5. Akvakultūras **joma**:

- dīķsaimniecības nozare
- akvakultūras augu audzēšanas nozare

6. Produktu pārstrādes **joma**:

- augkopības produktu pārstrāde
- lopkopības produktu pārstrāde

7. Sabiedriskās ēdināšanas **joma**:

- atbilstoši 7.1. apakšpunktam
- atbilstoši 7.2. apakšpunktam

8. Mēslošanas līdzekļu un substrātu ražošanas **joma**:

- mēslošanas līdzekļa un substrāta ražošan saimniecībā
- tāda mēslošanas līdzekļa un substrāta raž lauksaimniecība"

9. Produktu fasēšanas un uzglabāšanas **joma**:

- produktu fasēšana
- produktu uzglabāšana

10. Produktu tirdzniecības **joma**:

- produktu tirdzniecība
- produktu imports no trešajām valstīm

Trūkumi/vajadzības un prioritātes?

- Paredzami, ilglaicīgi un stabili «spēles noteikumi»;
- Atbalsts jāsnaņem tam, kas dzīvo un strādā uz vietas;
- Jomās, kur produkta pietiek – ko darīt? Veicināt iekšējo patēriņu, vai eksportēt?
- Eksportu kavējošie faktori – produkta sagatavošana eksportēšanai, uzglabāšana, loģistika, kooperācijas trūkums;
- Bioloģiskās ražošanas atkarība no atbalsta?
- Līdzsvars starp ražošanu, citiem mērķiem un kompensācijām.
Piemēram, efektīva ražošana, vs. bioloģiskās daudzveidības aspekts – pārganīšanas riski (citi: veco augļudārzu saglabāšana, ekosistēmu pakalpojumi). Diferenciācija?
- Atbalsta sasaiste ar min. ieņēmumiem – gan BL, gan integrēt.;
- Pārstrādātāja un primārā ražotāja sadarbība;
- Papildus pievienotās vērtības radīšanas iespējas (t.sk., pārstrāde);

Trūkumi/vajadzības un prioritātes?

- Bio produkta atbilstība patērētāja prasībām (tālākai pārstrādei vai gala patēriņam);
- Latvijā joprojām zems pieprasījums pēc bioloģiskās produkcijas;
- Bioloģiskās un konvencionālās ražošanas līdzaspastāvēšana - kura atbildība un kādi nosakāmie pienākumi?
- Augsnes kvalitātes saglabāšana – zināšanas, tehnoloģiju [ne]pieejamība, lielas izmaksas;
- Zināšanu trūkums, t.sk., kompetentu konsultantu trūkums. Izglītība kā priekšnosacījums atbalsta saņemšanai (visiem, ne tikai jaunienācējiem);
- Atbalsta kalkulācijā jāievērtē papildus izmaksas – ieguldījumi, šķirošana, darbības, kas aizstāj AAL lietošanu, u.c.;
- Kā motivēt ražotājus iziet no «pelēkās zonas»?
- Nozares attīstības mērķi jāvērtē pilna ražošanas cikla nodrošināšanas kontekstā – izejvielas pietiekamība, pārstrādes pieejamība un realizācijas tirgus (vietējais/eksports);
- Jāprecizē juridiskais ietvars par ražošanas un tās rezultātu pareizu uzskaiti (piem., pašpatēriņš, pārdots kā konvencionāls...);

Mājasdarbs

- Nodēfinēt, kuras identificētās vajadzības ir prioritārākas?
- Vai attīstām un atbalstām visu, vai prioritizējam nozares?